

Introduktion för nyanlända

Nya rapporter från Integrationsverket

Integrationsverket har nyligen presenterat tre uppföljningar av nyanländas första tid i Sverige, den så kallade introduktionstiden. Rapporterna *Integration – men inte för alla*, *Integration – var god dröj* och *Nyanlända kommenterar introduktionen* ger en tydlig bild hur introduktionen för nyanlända fungerar.

Majoriteten får ingen introduktion
Kommunerna har bara skyldighet att ge introduktion åt de nyanlända som de får statlig ersättning för. Det innebär att en majoritet av nyanlända inte får introduktion. Deras möjligheter att snabbt få yrkespraktik och eller andra arbetsmarknadsinsatser är därmed marginella.

Men även de nyanlända som får introduktion har en mycket begränsad kontakt med arbetsmarknaden. Kontakten sker inte på ett tillräckligt tidigt stadium och få nyanlända får arbetsmarknadsinsatser som anknyter till deras tidigare yrke. Inträdet på arbetsmarknaden försvåras även av brister i arbetet med att validera tidigare utbildning och att värdera yrkeserfarenheter.

Motsägelsefull bild av sfi

Rapporterna visar att två tredjedelar av alla nyanlända endast erbjuds svenskundervisning under introduktionen. Bilden av svenskundervisningen är något motsä-

gelsefull. Å ena sidan bedöms den nya kursplanen för sfi som mycket positiv eftersom den skapar större förutsättningar för individualisering av studierna. Den ger också möjlighet att dela in de studerande i olika nivåer beroende av deras tidigare utbildning. Å andra sidan krävs det att en mängd förutsättningar uppfylls för att kursplanen ska fungera.

Två av tre nyanlända börjar svenskundervisningen inom tre månader efter det att de bosatt sig i kommunen. Men även om allt fler vuxna påbörjar svenskundervisning tidigt under introduktionen bedöms mindre än en tredjedel ha tillräckliga kunskaper för att använda det svenska språket som kommunikationsmedel i yrkeslivet och utbildningssammanhang efter avslutad utbildning.

Högutbildade får bättre introduktion

De nyanlända som är högutbildade får i regel en bättre introduktion än dem som är lågutbildade. Män får generellt sett en bättre och mer innehållsrik introduktion. En viktig förklaring till dessa skillnader är att det finns en betydligt större andel lågutbildade kvinnor än män. Högutbildade kvinnor får däremot en i det närmaste likvärdig introduktion som högutbildade män.

De nyanlända själva tycker att de får en bra introduktion men menar samtidigt att möjligheterna till att

få ett arbete måste bli bättre. De har också kritiska synpunkter på hälso- och sjukvården.

Samverkan mellan olika aktörer

Rapporterna visar att samverkan mellan olika aktörer som arbetar med att förbättra förutsättningarna för de nyanländas första tid har utvecklats. Däremot har tiden för att uppnå ett bättre resultat på individnivå varit för kort. Samverkan har dock kommit olika långt i kommunerna men den leder inte nödvändigtvis till en ökad kvalitet i insatserna. En avgörande förutsättning är att det finns en politisk vilja för att vidareutveckla första tiden.

INTEGRATIONSVERKET

Kristinagatan 12, Box 633 • 601 14 Norrköping
Tel. 011-36 13 00 • Fax 011-36 13 01
integrationsverket@integrationsverket.se
www.integrationsverket.se

Integrationsverket ska:

- ha det övergripande ansvaret för att nyanlända invandrare får stöd för sin integration i det svenska samhället
- förebygga och motverka främlingsfientlighet, rasism och diskriminering

- verka för lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund
- följa och utvärdera samhällsutvecklingen mot bakgrund av samhällets etniska och kulturella mångfald.

Samverkan fungerar och ger bättre resultat där politiker ger sitt stöd. Idag finns samverkansgrupper i nästan samtliga av de 30 största mottagningskommunerna.

Överenskommelser viktiga för förbättrad samverkan

Ett viktigt arbete för att förbättra introduktionen för flyktingar och andra invandrare är överenskommelsen mellan AMS, Integrationsverket, Migrationsverket, Myndigheten för skolutveckling, Skolverket och Svenska Kommunförbundet. Den centrala överenskommelsen har i sin tur omsatts i regionala och lokala överenskommelser. Sammanlagt har det tecknats ett 40-tal lokala överenskommelser och ytterligare ett 50-tal är under utveckling. Förutom de åtta regionala/länsvisa överenskommelser som slutits är arbetet för att utveckla överenskommelser i övriga län igång.

Inträde på arbetsmarknaden

Även i Integrationsverkets årsbok *Rapport Integration 2003* behandlas de nyanlända situation med fokus på arbetsmarknaden. Nyanländas sysselsättning ökar stadigt i takt med vistelsetiden i Sverige. För de flyktingar som mottogs i kommunerna under åren 1996, 1997, 1998 och 1999 har sysselsättningsgraden ökat med 10 procent per år. Detta är ett positivt tecken men trots detta så är skillnaden stor i förhållande till sysselsättningen för hela befolkningen. För att sysselsättningen för utrikes födda, som varit bosatta i Sverige i fem år, ska komma upp i samma nivå som inrikes födda bör en ökning ske med 15 procentenheter för män och 24 procentenheter för kvinnor.

Som ett led i arbetet att förbättra de nyanländas inträde på arbetsmarknaden har överenskommelser tecknats mellan

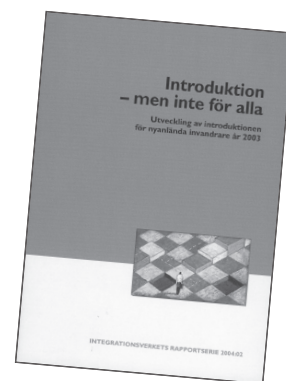
Integrationsverket och Försäkringskassförbundet, Landstingsförbundet, LO, SACO, Svenska Kommunförbundet, Svenskt Näringsliv samt TCO. De sex separata överenskommelserna fungerar som en plattform för förändring och lägger grunden för ett långsiktigt arbete för ökad integration på arbetsmarknadsområdet.

Ytterligare insatser

För att utveckla introduktionen föreslår Integrationsverket bland annat att:

- Utbildning och arbetslivserfarenhet måste värderas och ligga till grund för introduktionens planering och genomförande.
- Bristande språkkunskaper får inte vara ett skäl till utebliven praktik.
- Arbetsförmedlingens deltagande i introduktionen måste utökas.
- Praktik måste vara regel, inte undantag.
- Flyktingar och invandrare måste vara engagerade på heltid för att målen för introduktionen ska kunna uppnås.
- Insatserna för kvinnor och lågutbildade måste förbättras.
- Kommunerna måste ta ett större ansvar för barns och ungdomars första tid i Sverige.
- En introduktionslag bör övervägas som syftar till att de nyanlända får det stöd de behöver för att bli delaktiga och egenförsörjande i Sverige.

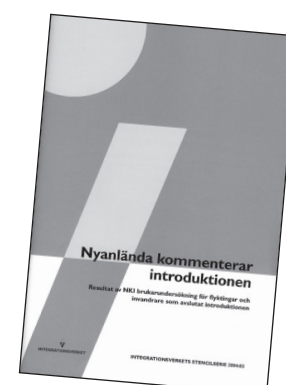
Rapporterna *Integration – men inte för alla*, *Integration – var god dröj*, *Nyanlända kommenterar introduktionen* och *Rapport Integration 2003*, avsnittet *Arbetsmarknad*, finns som pdf-dokument att ladda ner på www.integrationsverket.se. Det går också bra att beställa rapporterna på vår hemsida (se under publikationer).

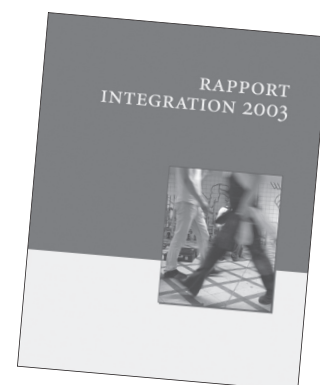
Introduktion – men inte för alla
Integrationsverkets rapportserie 2004:02
85 sid. Pris 60:-

Integration – var god dröj
Integrationsverkets rapportserie 2004:01
144 sid. Pris 80:-

Nyanlända kommenterar introduktionen
Integrationsverkets stencilserie 2004:03
52 sid. OBS! Finns endast som pdf-dokument för nedladdning

Rapport Integration 2003
ISSN 1651-1662
245 sid. Pris 150:-